

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ оқу-әдістемелік кешені

Шифр: 6В12301

Мамандығы : Құқық

қорғау қызметі білім

беру бағдарламасы

Пән: Криминология

ЗАҢ ФАКУЛЬТЕТІ

**ҚЫЛМЫСТЫҚ ҚҰҚЫҚ, ҚЫЛМЫСТЫҚ ІС ЖҮРГІЗУ ЖӘНЕ
КРИМИНАЛИСТИКА КАФЕДРАСЫ**

**Кrim 3214 «Криминология»
бойынша семинарлық сабақтарды жүргізуге
арналған
ӘДІСТЕМЕЛІК НҮСҚАУЛАР**

АЛМАТЫ 2023 ж.

1.Жалпы ережелер

“6В12301- Құқық қорғау қызметі» мамандығы бойынша оқып жатқан студенттердің оқу нысанының бір түрі болып семинарлық сабақтар танылады. Ұсынылып жатқан жалпы ережелер тек қана ұсынушылық сипатқа ие.

Семинар (лат. seminarium – рассадник, көшет) – жетекшінің тапсырмасы бойынша жекелеген сұрақтар, проблемаларды баяндама немесе бірігіп талқылау түрінде студенттердің өз бетінше зерделеуіне негізделген, оқу үдерісінің нысаны. Тәжірибелік сабақтарға қарағанда семинар теориялық сипатқа ие және белгілі бір пәнде терең бағытталған. Семинар сабақтары оқушыларды оқу-танымдық қызмет барысында дербестік танытуға бағыттай отырып, білімді нығайтуға көмектеседі. Семинар барысында қайнар көздермен, қосымша әдебиеттермен, құжаттармен жұмыс нәтижесінде алынған білім жүйеленеді, тереңдетіледі, қадағаланады. Семинар сабақтарының басты мақсаты – студенттерді зерттелінетін салалардың ерекшелігіне қарай, теориялық білімді пайдалану дағдылары мен машықтарына ие болу мүмкіндігімен қамтамасыз ету.

Негізгі мақсаттық бағытына байланысты семинардың үш типін ажыратамыз:

1) белгілі бір оқу курсы терең зерттеуге арналған, осы курстың материалымен тақырыптық байланысты семинар;

2) әдіснамалық тұрғыдан маңызды курстың немесе белгілі бір тақырыпты негізді түрде дайындауға арналған семинар;

3) арнайы семинарға ұласуы мүмкін, жекелеген өзекті мәселелерді ғылыми өңдеуге арналған зерттеу типіндегі семинар.

Арнайы семинар белгілі ғалымның жетекшілігімен белгілі бір проблемаға байланысты жас зерттеушілердің қарым-қатынасының мектебін білдіреді. Тәжірибелі жетекші ғылыми шығармашылықтың ауа-райын қалыптастырып, студенттерді ұжымдық ойлау қызметіне бағдарлап, зерттеу жұмысының тиімді әдістерін пайдаланады. Қорытынды сабақта оқытушы студенттік ғылыми жұмыстарға толыққанды шолу жасап, қорытындылайды, қарастырылған проблемалардың ары қарата зерттелу мүмкіндіктерін аша отырып, қызығушылық білдірген студенттердің осы проблемаларды зерттеуге қатысу мүмкіндіктерін түсіндіреді.

Семинар сабақтары дәріс сабақтарымен тығыз байланысты, дегенмен де семинардың оқу материалы дәріс материалың қайталамайды. Оқытушының жетекшілік рөлі оқу жұмысын тиянақты жоспарлаудан, маңызды сұрақтарды семинарда талдауға бөліп шығарудан, дербес дайындалу үшін әдебиеттерді таңдаудан, талқылау үдерісіне басшылық жасаудан көрінеді.

Жүргізу әдісіне байланысты семинар келесі түрлерге бөлінеді.

Семинар-сұхбат семинар жоспарындағы барлық сұрақтар бойынша бүкіл студенттердің сабаққа дайындалуын білдіріп, тақырыпты белсенді талқылауға студенттердің елеулі бөлігінің тартылуын білдіреді. Оқытушының қысқаша баяндамасынан кейін, жоспардағы нақты сұрақтар бойынша бірнеше студенттердің жан-жақты мәлімдемелері тыңдалып, басқа студенттердің жауаптарымен толықтырылады, соңынан оқытушы қорытындылайды.

Семинар-дискуссия, немесе семинар-диспут қандай да болмасын проблеманы ұжымдық талқылау және шешу үшін семинарға қатысушылардың диалогтық сөйлесу мүмкіндігін білдіреді. Талқылау үшін оқытылатын пәннің ең өзекті мәселелері таңдалынады. Дискуссияға қатысушылар өз ойларын нақты құруға, өз пікірлерін ұстап тұруға, сын пікірлерге дәлелді түрде қарсы тұруға үйренеді. Семинар сабақтарының ең тиімді нысаны қатысушылардың сәйкес орналасуы қағидасындағы «дөңгелек үстел». Осыған байланысты диалог арқылы дискуссия тақырыбын бірігіп өрбіту үшін, студенттерді қарым-қатынас, өзара әрекет мәдениетіне үйрету қажет.

Семинардың аралас нысаны баяндамаларды талқылау, қатысушылардың еркін сөйлеуі, жоспарланған дискуссиялар түрінде өтеді.

Студенттердің семинарға дайындалуына педогогикалық жетекшілік ету оқытушының баяндамалардың жоспарын құруға көмектесуінен, әдеби қайнар көздерді конспектілеуге үйретуден, рефераттар мен баяндамалардың мәтінін дұрыс рәсімдеуге, өзіндік жұмыс барысында туындаған сұрақтарға байланысты кеңес беруден көрінеді.

СЕМИНАР САБАҚТАРЫНЫҢ ЖОСПАРЫ

№1 семинар: Криминологияның ұғымы, оның пәні және әдістері. Отбасы криминологияның даму тарихы

Криминология социологиялық-құқықтық ғылым, оқу пәні, құқық бұзушылықтар мен қылмыстардың алдын алу жолында нормативтік сала ретінде. Криминология пәні. Криминология пәнінің 4 компонентінің жалпы сипаттамасы: қылмыстылық, қылмыскердің тұлғасы, қылмыстылықтың себептері мен жағдайлары, қылмыстылықтың алдын алу. Криминологияның тарихы. Қазақстанда криминологияның даму ерекшеліктері. Криминологияның пәні бойынша жүйесі.

Қолданылатын әдебиеттер тізімі:

1. Е. Каиржанов Криминология. Алматы., 2011 г.
2. А.И. Алексеев Криминология, курс лекций. Москва, 2000 г.
3. Криминология. Учебное пособие. Москва. Зерцало, 2008 г.

3. Криминология. Учебно-методические материалы и альбом схем. Учебное пособие под ред. С.Е. Вицина и В.А. Уткина. Москва, 2008 г.

1. Иншаков С.М. Зарубежная криминология. М., Инфра. М. – «Норма», 1997 г.

2. И.И. Карпец. Преступность: иллюзии и реальность. М., 2012 г.

3. Сухарев А.Я., Алексеев А.И., Журавлев М.П. Основы государственной политики борьбы с преступностью в России. Теоретическая модель. М., 1997 г.

№3 семинар: Қылмыстылық және оның сипаттамасы. Қылмыстылықтың детерминациясы және себептері

Қылмыстық және оның белгілерінің түсінігі. Қылмыстылықтың негізгі сандық сапалық көрсеткіштері: жағдайы қылмыстылықтың құрылымы, қылмыстылықтың көрсеткіштері. Қылмыстылық және халықтың криминогендік зақымдалуының индексі және коэффициенттері. Қылмыстылық дәрежесінің құрамдас бөлшектері: өндірісі айыптау үкімі шығарылып аяқталған қылмыстар туралы мәліметтер; тергеліп немесе әлі ашылмаған қылмыстар туралы мәліметтер; қылмыстық жауаптылықтан және жазадан амнистия, не қылмыстық жазаны басқа да әсер ету шарымен ауыстырылуына байланысты бостатылған тұлғалардың қылмыстары туралы мәліметтер.

Қолданылатын әдебиеттер тізімі:

1. Алауханов Е.О. Криминология. Алматы., 2010 г.

2. Жұмағали Алмас. Криминология. Алматы: 2006 ж.

3. Криминология. Учебное пособие. Москва. Зерцало, 2008 г.

3. Криминология. Учебно-методические материалы и альбом схем. Учебное пособие под ред. С.Е. Вицина и В.А. Уткина. Москва, 1998 г.

1. Иншаков С.М. Зарубежная криминология. М., Инфра. М. – «Норма», 1997 г.

2. И.И. Карпец. Преступность: иллюзии и реальность. М., 1992 г.

№4 семинар: Қылмыскердің жеке тұлғасының ұғымы мен құрылысы

Қылмыскердің тұлғасын зерттеудің криминологиялық маңызы. Қылмыскердің тұлғасының ұғымы және оны криминологияда зерттеу шегі.

Қылмыскердің тұлғасында әлеуметтік пен биологиялықтың арақатынасы: проблемалар мен пікірталастар. Қылмыскердің тұлғасы және әлеуметтік орта. Тұлғаның қалыптасу процесі.

Қолданылатын әдебиеттер тізімі:

1. Алауханов Е.О. Криминология. Алматы., 2010 г.
2. Жұмағали Алмас. Криминология. Алматы: 2006 ж.
3. Криминология. Учебное пособие. Москва. Зерцало, 2008 г.
3. Криминология. Учебно-методические материалы и альбом схем. Учебное пособие под ред. С.Е. Вицина и В.А. Уткина. Москва, 1998 г.
3. Иншаков С.М. Зарубежная криминология. М., Инфра. М. – «Норма», 1997 г.
4. И.И. Карпец. Преступность: иллюзии и реальность. М., 1992 г.

№5 семинар: Қылмыстылықтың алдын алу

Нақты қылмыстың себептерін және шарттарын түсіну. Нақты қылмыс себептерінің жіктелуі және әлеуметтік психологиялық сипаттама. Тұлғаның өзіндік сана сезім және жауапкершілігінің ролі. Криминогендік мотивацияның қызметі көріністік, қозғаушылық, реттеушілік, тексерушілік. Криминалдық мінез құлық мотивтерінің жіктелуі. Құқыққа қайшы әрекет жасау жоспарындағы мотивацияларды нақтылау және мінез құлықтық шешімінің алынуы..

Қолданылатын әдебиеттер тізімі:

1. Алауханов Е.О. Криминология. Алматы., 2010 г.
2. Жұмағали Алмас. Криминология. Алматы: 2006 ж.
3. Криминология. Учебное пособие. Москва. Зерцало, 2008 г.
3. Криминология. Учебно-методические материалы и альбом схем. Учебное пособие под ред. С.Е. Вицина и В.А. Уткина. Москва, 1998 г.
5. Иншаков С.М. Зарубежная криминология. М., Инфра. М. – «Норма», 1997 г.
6. И.И. Карпец. Преступность: иллюзии и реальность. М., 1992 г.

№7 семинар: Зорлықпен күш көрсету қылмыстылығы және оның криминологиялық сипаттамасы

Криминологикалық классификация бойынша қылмыстың ерекше тобы ретіндегі зорлық қылмыстар мен бұзақылықтың түсінігі және жалпы сипаттамасы. Зорлық қылмыстар мен бұзақылықтың жағдайы, құрылымы және динамикасы.

Қолданылатын әдебиеттер тізімі:

1. АлаухановЕ.О. Криминология. Алматы., 2010 г.
2. Жұмағали Алмас.Криминология. Алматы: 2006 ж.
3. Криминология. Учебное пособие. Москва. Зерцало, 2008 г.
3. Криминология. Учебно-методические материалы и альбом схем. Учебное пособие под ред. С.Е. Вицина и В.А. Уткина. Москва, 1998 г.
7. Иншаков С.М. Зарубежная криминология. М., Инфра. М. – «Норма», 1997 г.
8. И.И. Карпец. Преступность: иллюзии и реальность. М., 1992 г.

№10 семинар: Экономикалық қылмыстылықтың криминологиялық сипаттамасы

Экономикалық қылмыстылық түсінігі және негізгі көрсеткіштері. Экономикалық негізгі көрсеткіштері. Экономикалық қылмыстылыққа криминологиялық сипаттама. Экономикалық қылмыстылыққа статистикалық талдау.

Қолданылатын әдебиеттер тізімі:

1. АлаухановЕ.О. Криминология. Алматы., 2010 г.
2. Жұмағали Алмас.Криминология. Алматы: 2006 ж.
3. Криминология. Учебное пособие. Москва. Зерцало, 2008 г.
3. Криминология. Учебно-методические материалы и альбом схем. Учебное пособие под ред. С.Е. Вицина и В.А. Уткина. Москва, 1998 г.
9. Иншаков С.М. Зарубежная криминология. М., Инфра. М. – «Норма», 1997 г.
10. И.И. Карпец. Преступность: иллюзии и реальность. М., 1992 г.

№13 семинар: Әйел қылмыстылығы

Әйел қылмыстылығының криминологиялық сипаттамасының ерекшелігі. Әйел қылмыстылығының жағдайы, құрылымы және динамикасы. Қылмыскер әйелдің жеке тұлғасы және оның типологиясы.

Әйел қылмыстылығының себептері. Әйел қылмыстылығының отбасы тұрмыстық себептері. Әйел қылмыстылығының экономикалық және әлеуметтік себептері.

Қолданылатын әдебиеттер тізімі:

1. АлаухановЕ.О. Криминология. Алматы., 2010 г.
2. Жұмағали Алмас.Криминология. Алматы: 2006 ж.
3. Криминология. Учебное пособие. Москва. Зерцало, 2008 г.
3. Криминология. Учебно-методические материалы и альбом схем. Учебное пособие под ред. С.Е. Вицина и В.А. Уткина. Москва, 1998 г.
11. Иншаков С.М. Зарубежная криминология. М., Инфра. М. – «Норма», 1997 г.
12. И.И. Карпец. Преступность: иллюзии и реальность. М., 1992 г.

№14 семинар: Кәмелетке толмағандардың қылмыстылығы

Кәмелетке толмағандар қылмыстылығының жағдайы, құрылымы және динамикасы. Кәмелетке толмағандарға тән қылмыстар.

Кәмелетке толмағандар жасайтын қылмыстардың негізгі себептері мен жағдайлары. Себептің қалыптасуы ретіндегі жас өспірімнің жеке тұлғасының қолайсыз құлықтылық қалыптасуы. Нақты өмірлік жағдайлар себептің әрекетінің жағдайы ретінде.

Қолданылатын әдебиеттер тізімі:

1. АлаухановЕ.О. Криминология. Алматы., 2010 г.
2. Жұмағали Алмас.Криминология. Алматы: 2006 ж.
3. Криминология. Учебное пособие. Москва. Зерцало, 2008 г.
3. Криминология. Учебно-методические материалы и альбом схем. Учебное пособие под ред. С.Е. Вицина и В.А. Уткина. Москва, 1998 г.
13. Иншаков С.М. Зарубежная криминология. М., Инфра. М. – «Норма», 1997 г.
14. И.И. Карпец. Преступность: иллюзии и реальность. М., 1992 г.

№15 семинар: Рецидивті қылмыстылық және оның криминологиялық сипаттамасы

Рецидивтік қылмыстылықтың түсінігі, криминалды рецидивизм және қылмыс жасаудың қайталануы. Рецидивтің түрлері. Рецидивтік қылмыстылықтың жағдайы, құрылымы және динамикасы. Рецидивтік қылмыстылық құрылымының ерекшеліктері және оның бастапқы қылмыстылықтан айырмашылығы. Қасақаналық рецидивизмнің кәсіби қылмыстылықпен байланысты. Рецидивистің жеке басының криминологиялық сипаттамасы. Әлеуметтік психологиялық және мінез-құлықтық белгілер. Қасақана рецидивистердің пайдакүнемдік зорлаушылық, паразиттік, алкогольді паразиттік қылмыстылық мақсаттары.

Қолданылатын әдебиеттер тізімі:

1. АлаухановЕ.О. Криминология. Алматы., 2010 г.
2. Жұмағали Алмас.Криминология. Алматы: 2006 ж.
3. Криминология. Учебное пособие. Москва. Зерцало, 2008 г.
3. Криминология. Учебно-методические материалы и альбом схем. Учебное пособие под ред. С.Е. Вицина и В.А. Уткина. Москва, 1998 г.
15. Иншаков С.М. Зарубежная криминология. М., Инфра. М. – «Норма», 1997 г.
16. И.И. Карпец. Преступность: иллюзии и реальность. М., 1992 г.

Кафедра мәжілісінде қарастырылды
№ хаттама « » 06 2017 ж.

Кафедра меңгерушісі

з.ғ.д., профессор

Джансараева Р.Е.

Дәріс оқушы

Атаханова Г.М.